

34

1895. ev. 63. sz.

Szerkesztői iroda:
Nagy-Enyeden a kiadóhivatalban, hova a lap szellemi részét illető közlemények küldendők.

Kiadóhivatal:
CIRNER J. JÓZSEF
papnagyszerkedése, hova az előfizetések és hirdetések bérmentesen küldendők.
Kéziratok nem adatnak vissza.

KÖZÉRDEK

VEGYES TARTALMU HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAPON

Előfizetési feltételek:
helyben hához hordva vagy vidékre postán küldve
egész évre 4 frt,
félévre 2 frt,
negyedévre 1 frt

Hirdetmények díja:
□ ezután méterenként 3 frt.
Kereskedők és gyárosok külön árkedvezményben részesülnek. Bélyegdíj 30 kr.
Nyitltér sora 20 kr.

Előfizetési felhívás

„KÖZÉRDEK“

XIV. évfolyamára.

Ujévkor minden lap előfizetési felhívást tesz közzé:

Jajj annak a lapnak, amely csak arra támaszkodhatik.

Lapunknak multja van, mely alatt becsületes munkával igyekezett azon kis világ közérdekeinek szolgálatára lenni, melyhez dicsőséges multjéért s reményteljes jövőjéért hiven ragaszkodunk. Ez a kis világ: Alsófehérvármegye, városai, községei, közeletével. Ez a miénk, vágyaival, törekvéseivel, reményeivel, gyöngéivel s még eléggé ki nem fejtett erejével, mely oly sok, nagy és szép feladat teljesítésére van hivatva. E kis világ érdekeinek kívánt lapunk szolgálni, mely feladatnak ezután még fokozottabb mértékben óhajt megfelelni.

A czim „Közérdek“. Ez nemcsak czim, hanem valóság, melyet látni, érezni kell közéletünkben.

Ki volna az, ki előtt a közérdekek érdektelenek volnának? Magyar ember olyan nincs.

Az tartott fenn egy ezredévig, hogy a közérdeket felülhelyeztük a magán érdeken. Az tartott fenn, hogy a közérdekért meg is tudott a magyar ember halni.

Ma már békés időben a közérdeket tette, munkára felhívó szóval, s írásban szolgáljuk; szolgálni fogjuk pedig azt mi is őszintén, pártatlanul s olyan erővel, a minőkre szerencsésebb helyzetben levő nagy lapok is megelégedéssel tekinthetnének.

Br. Kemény Endre, dr. Kovács Ödön, Lázár István, Makkai Domokos, Horváth Miklós, Szabó Jenő, Solymosy Elek, Szabó Ferencz (Ároktői), Székelyhidy Victor, dr. Werner Gyula, dr.

Varró László, dr. Winkler Albert s még számosan ígérték meg munkálkodásukat.

Jelszavunk: igazság, hazafiság!

Kis magból lesz a viharokat kiálló százados tölgyfa. Jászolban született a Megváltó. Az elsőnek volt termékenyítő esője; a másíknak meg volt az igazság legyőzhetetlen hatalma. Az igazság ereje a miénk, mert kerestük. Aki őszintén keresi, az már félig megtalálta. Kérünk a közönségtől pártolást és jó indulatot, melyet azután fokozottabb mérvben igyekezünk kiérdemelni.

Az angol hadvezér azt mondta a csata előtt: katonák! ma mindenki teljesítse kötelességét! A „Közérdek“ meg fogja tenni a maga kötelességét, remélve, hogy a közönség részéről kellő pártolást talál törekvéseiben.

A „Közérdek“ szerkesztősége:

Dr. Magyar Károly. Török Bertalan.

A „Közérdek“ előfizetési ára:

egész évre 4 frt,
félévre 2 frt,
negyedévre 1 frt.

Mindazon t. előfizetőink, kik előfizetésüket f. év január 15-ig a mellékelt postautalványnyal (a hátralékkal egyidejűleg) beküldik, azoknak kiadóhivatalunk díjmentesen fogja megküldeni csinosan kiállított falinaptárát.

Cirner J. József.

kiadótulajdonos.

Boldog újévet!

El kell bucsuznunk egy évtől, mely már a multté lett. A történetíró nagy események emlékéket fűzi hozzá s úgy véli, hogy ez esztendő is a század amaz éve sorában keli emliteni, melyek jelentőségét a politikus ép oly komolyan méltatja, mint a társadalmi élet folyamát és tüneteit vizsgáló bölcsekedő. Mert korunk már nemcsak a véres háborúk után tartja emlékezetesnek a lefolyt időszakot; nem a leégett városok, elpusztított faluk, romok közt heverő áldozatok s a csatatér tizezerekre menő halottjai, vagy a forradalmak iszonyu vérengzéseit pusztán azon érdekes dolgok, melyekkel a történelem lapjait be kell tölteni, mint a régi századok sötét viharaiában. Hazánk régi történelme szintén sajátságos példát nyújt erre, midőn első királyaink korából néhány szent legendáján kívül, főleg a harcok véres küzdelmeit említi fel különösebb nyomatékkal, nemzetünk egyéb viszonyairól pedig alig történik megemlékezés. Hiába kutat a történész az erdélyi részeknek a vezérek kora alatti helyzetére; csak hiányos adatokkal bír sz. István koráról, pld azt sem tudjuk, hol verte le Gyula vezér pogány hadait; de a kevés fenmaradott adat is főleg harcokról, háboruról szól, pedig ha folytonos küzdelem folyt volna, hogyan keletkezhetek oly sűrűn a különböző községek, melyek lakói bizonyára csöndes, polgári életet is éltek olykor-olykor, melyről azonban még halavány fogalmunk sincs, alapos történelmi adatok hiányában.

Véres harcok nélkül is azonban küzdelem az élet. Az eszmék harcza szintoly ingerlő, sokszor lelket testet felemészítő, a győzelem pálmája szintoly ingadozó, mint a háboruban egymásra törő hadfelek viadala. A közelebbi két évtizednek talán egyetlen éve sem bizonyította jobban be ez állítás igazságát, mint az 1894-ik esztendő. Hatalmas küzdelem árán új irányelvek nyertek győzelmet hazánkban, de mily változatos volt e küzdelemben! s mily feltűnő az utolsó felvonás jelenete: a diadalmas kormány fényes tehetségű tagjainak lemondása akkor, midőn elveik, nézeteik mellett áll az ország többsége.

Am a mult dicsősége, gyász, örvendetes és szomorú tanúságai mellett sem szűnik meg folyton hatni munkálni a jövőbe vetett remény érzete, A rosra jobbat, a dicsőségre még nagyobb fényt vár az élni vágyó, haladni törekvő ember. Hiszi,

Hogy a világ oly szigorú itéletet mondott róla: azt némileg a századok gyűlöletének köszöni.

Beült gazdag városaikba; elvette nehéz gonddal gyűjtött aranyait; megitta és kísérvivel megitta drága boraikat; a hogy deli tánczát ropta, elforgatta vele leányaik és feleségek szöske fejceskjét; szép arczával, kedveskedő magaviseletével, zengő szavával megbabonázta őket.

Egész valója: nagy testi ereje, vitézsége, széles jókedve, nagyuras kevelysége s törvéteket utáló egyenes természeté kiáltó ellenkezésben állt velük, kik gyöngé alkatuak, félénkek, alázatosak és a cselszövés mesterségében jártasak voltak. Az erdélyi fejedelmek közül senki sem érezte annyira velük kicsinylését, mint Báthory Gábor.

Pedig vagyonságuk, fajtájuk szorgalma, sima ovatosságuk és körülkerített városaik nagy hatalmat képviseltek, melylyel minden erdélyi fejedelemnek számolni és megalkudni kellett.

A fejedelmi állás méltósága s a hatalom birtoka mindenkor tiszteletet ébresztett bennük, s népük szokva volt, hogy meghajoljon az öregebbek bölcességére előtt.

S ime jó egy alig tizenhatsz éves fiatal ember, mint valami sodró szélrohám, a ki nem tartja méltóságán alulinak, hogy országa minden kóbor vitézével terített asztalhoz üljön, kockán elnyerje a holdban levő uradalmait, s megostromolja egy szíjgyártó mester, vagy városi tanácsos szépséges fehérségét.

A szászság, mely annyi tanult, irástudó emberrel s fejlett iskolákkal dicsekedhet már akkor is, külö-

TÁRCZA.

Gábor Áron sirja.

Áhitattal, csöndesen
Állok itt a dombon;
Égre vágyó szent imám
Szárnyait kibontom.
Ide veti sugarát
Kelő hajnal pirja.
Szent ez a föld; ez a hely
Gábor Áron sirja!

Csupa durva, barna rög
Ez is, mint a többi —
A széthulló hamvakat
Ugy el tudja földni!
De az emléksorokat
Itt más szellem írja;
Szent ez a föld, ez a hely
Gábor Áron sirja!

Viharszárnyu Nemere
El-elszáguld hozzá . . .
Míntha ágyuk dörejét,
Bömbölését hozná,
Hogy az alvó daliát
Ébredésre bírja — —
Szent ez a föld; ez a hely
Gábor Áron sirja!

Ott alatt a drága föld,
Mit halálíg védett,
Míg arczán a szabadság
Istencsókja égett . . .
Vándor ének, röpke dal
Nevét zengi sirva —
Szent ez a föld; ez a hely
Gábor Áron sirja!

Oh, ha majd a vész tüze
Ujra lángra lobban;
Itt e szabad rónaság
Szilajon megdöbben
S régen alvó hőseit
Uj csatára hívja:
Megrázkodik, megindul
Gábor Áron sirja! — —

Szabó Jenő.

A hirénél jobb fejedelem.

Történetírók kegyetlenül bántak el Báthori Gábor erdélyi fejedelemmel. Mint vérszomjas zsarnok, mint szemérmetlen kéjencz, mint javithatlan iszákos él tovább az utókór emlékezetében.

A kik legenyhébben ítélnék róla, örültségre hajló vérét okolják, mely apáról fiura szállott fényes nemzetségében. Utalnak családjának arra a nőtagjára, ki Csejthe várában lilium-viz helyett lilium vérrel mosdott, mert serdülő szüzek vértől remelte megfogyadt szépségének tavaszi megújulását.

reméli, hogy sorsa, mely Isten kezében van, erős munkája, lankadatlan öntudata, törekvése árán jobbra, kedvezőbbre fordul. Ez érzet, mely a természetből belénk van oltva, nagy szerencsése emberi lényünknek s hogy az mennél általánosabbá váljék, arra az elme, szív és lélek művelődésének nemes eszközei által hatni mindnyájunk kötelessége.

Adjon az ég hazánknak, mindnyájunknak boldog újévet, melynek szerencsését nem csak kedvező véletlen, hanem Isten segédelmével végzett becsületes munkánk árán érdemljük ki.

A legnagyobb isten-áldás.

Ujévi elmélkedés.

Nézem a természetnek szép fehér ruháját, melyet a magasból az elmúlt esztendő örömeire és bánataira teritnek. Szemfedője a multnak, jelképe a mindent egyformázó elmulásnak. Az ősi, a szenvedélytelen, a romlatlan egyszerűségnek, a gyermeki ártatlanságnak színevel takar mezőket, erdőket és háztetőket. Mintha ujjal mutatna arra, hogy van egy időszak, mely a „restitutio in integrum” elvére figyelmeztet bennünket.

Milyen különös, hogy ez a szép lepel tisztán ott marad, ahová az ember keze-lába el nem ér! Hogy csikorog, hogy sir, mikor megtapodják! A sok járó-kelő mind egy-egy foltnak látszik a fehérségen.

Hull a hó, elfedi az utat, a melyen végére hajlik már az esztendő járása. Lassan, vontatva teszi meg az utolsó lépéseket. Mintha lassúságával az emberek bizalmát akarná fásztani, melylyel a szebb jövő elé tekintenek.

S ime mégis mindenki jó szívvel fogadja a reménységet, ezt a méhet, mely minden tárgyról mézet kóstoltat velünk; ezt az árvák anyját, a fáradtak üdítő forrásvizét, a bánat sötétségének hajnalcsillagát.

Pedig az a méz gyakran csak az ember egészséges étvágyát rontja meg; pedig az a forrás-víz gyakran csak a pusztá hazugsága; pedig az a fényes csillag gyakran csak a lidérc csalótatása.

Kellemesen melegítő, vigasztaló érzelem a remény; kellemes, mint az opium álma, de abban is hasonlít hozzá, hogy az erőt elzibbasztja.

En jobb áldást kívánok az ujesztendőre. Olyan, a melyben nincsen csalódás, sem erő-zsibbadás; a mely nem jár sem lehangoltsággal, sem gyöngeséggel.

A társadalmi fonákságok, sőt a nagy hibák is legtöbbször nem a rosszra teremt lélek szándékosságából, hanem az unalomból és könyelműségéből teremnek.

Az ember természetéhez tartozik, hogy foglalkozék valamivel; s ha nincs jóra való munkája, akaratlannul is rosszra téved. En nem tartok egészen a költővel, a ki azt mondja: „Önkénytelen az ember mindenre születik.” Nem tetszik nekem ez a rideg determinizmus, mely elveszi a hitet a jobbulásban és bűnné makacsítja a gyöngeség tévedéseit. Inkább szeretem azt hinni, hogy alkalom termi a hibát s az ilyen hibatermő alkalmak közt első az unalom.

Másik a könyelműség. Igen kedves tulajdonság ez; az elfogulatlan jó hangulatnak őszinte megnyilatkozása. Minden jólelkű ember könyelmű is egyszersmind — bizonyos mértékig. De az a baj, hogy a kevésbé jó lelkűnek is lehet könyelműsége s ez aztán természetes megnyilatkozásával csupa bajt csinál.

Unalom és könyelműség ellen legjobb orvosság az, mit én legnagyobb isten-áldásnak tartok: a munkáság. Fegyelmet gyakorol a könyelműség csapongásai fölött; igénybe veszi a lélek erejét egészen; betölti az érdeklődését, úgy hogy hiábavaló dolgokra, vagy éppen éretlenségekre nem marad.

Adjon isten munkát és munkáskedvet az új esztendőben!

— Z. —

Szegény gyermekek karácsonya.

Szép ünnepély folyt le december 16-án a leányiskola munkatermében. A szegény tanulókat segélyező kör hozta el immár tizedszer a karácsonyi angyalt az ő szegénysorsu tanulóinak. Az ünnepély egyszersmind jubileum is volt; az egylet megteremtésének és fennállásának 10 éves jubileuma. Tíz év és jubileum! Talán a mai jubilás világban különösnek tűnhetik fel, de egy egylet életében, melyet a nagy közönség áldozatkészsége és buzgótsága tart fenn, mindenesetre elég idő arra, hogy bizonyosságot tegyen az egylet életrevalóságáról és szükségéről. A lefolyt 10 év fényesen igazolja ezt, mert az egylet ez idő alatt több mint 1000 szegény gyermeket részletett segélyben s a mellett még vagy 1200 frtnyi alapíték is szerzett a mi az évenkénti segélyezés kiadásai mellett mindenesetre fényes eredmény.

A lefolyt tíz évről annak külső történetéről a leánykákknak a Borsai tanár által vezetett kardala után számolt be Szilágyi Farkas ref. lelkész. az egylet buzgó elnöke, megnyitójában kegyelettel emlékezvén meg azokról a nemes emberbarátokról is, kik a lefolyt idő alatt vagy elhaltak, vagy pedig városunkból eltávozva megszűntek az egylet tagjai lenni. Utána Török Bertalan szólott az egylet eredménydus működéséről, a melynek okát a közönség áldozatkészsége mellett, különösen Szilágyi Farkas elnök lelkes buzgalmának tulajdonítja, miért is a kör tagjai nevében melegen üdvözölte a derék elnököt, ki is vonakodván az elismerés koszoruját egyedül elfogadni — olyanforma egyezséget ajánlott, — hogy különösen a nemesért és jóért áldozatra kész hölgyekkel együtt osztozzanak meg a dicsőségen, mert együtt végezzék az Urnak tetsző munkát.

Ezután Hajdu Erzsébet, az egylet legújabb tisztviselője egy csinos titkári jelentés keretében mutatta be az egylet 7 évi működését.

Székely Lehel szólott még a k. tanfelügyelő helyett, ki a megjelenésben hivatalos teendői által akadályoztatván, általa fejezte ki az egylet célja és tagjai iránt érzett nagyrabecsülést.

A felemelő ünnepély csinos szavaltat és a himnus elneklése után a segélyek kiosztásával ért véget, mely alkalommal segélyben részesült vallás és nemzetiségi különbség nélkül: a Bethlen-főiskolából 21, a községi elemi leányiskolából 44, az állami polg. leányiskolából

10, a róm. kath. fiúiskolából 17, a róm. kath. leányiskolából 7, az ev. ref. fiúiskolából 5, az ágost. hitvall. iskolából 2, a görög kath. vegyes iskolából 4 gyermek. A segélyezetté száma összesen 110 volt.

A ruhaneműek egy részét, a leányok számára, nemes szívű hölgyeink felosztva maguk között, házilag készítettek el. Ők állították fel a diszes karácsonyfát, megrakva aranyos, ezüstös almával, dióval, s különböző nyáláksággal, úgy hogy a legtöbb gyermek még egy-csomag jóízű enivalót is kapott. Ennek a hölgybizottságnak vezetője, lelke, dr. Magyar Károlyné ó nagysága volt, fogadja a szegény tanuló gyermekek és azok szülői nevében, nemes szívű társnőivel együtt hálás köszönetünket.

— y. —

Párisi levél.

Páris, 1894. decz. 19.

A párisi élet ebben az időtájban kezdi felvenni legelőkelőbb, legváltozatosabb arculatát.

Nemcsak a karácsonyra készülődés teszi a szokottnál is fényesebbé, ragyogóvá a külsőt; de a színházak, hangversenytermek igazi szezonja is most kezdődik, nem is szólva arról a társadalmi életéről, melyet a magamforma idegen csak messziről szemlél.

Bajos volna hü krónikáját adni a legközelebbi multnak; talán egy pár futtában kikapott vonás sem lesz érdektelen.

A francia szellem mindig híres volt mozgékony-ságáról, találmányosságáról. Nem akar elmaradni most sem, s az 1900-i kiállítással újabb meglepetést készít a művelt világnak. Szorgalmasan folynak az előkészületek nagy része még a hivatalos irodákban. A terveket most vizsgálja felül a parlamenti bizottság — jövő évre már ásó-kapa peng a kiállítás helyén.

A számos terv között van egy pár, a mely fantasztikus volta miatt megérdemli a felemlítést.

Egyik az egész kiállítást egy 350 méter magas kolosszális palotába akarná központosítani. Más ujra az Eiffel toronnyal szemben akarna hasonló magasságu Babel-tornyot, a kettő között léghajó közlekedés. Van olyan is a mely valóságos légi várost tervez. A legkülönzettebbek egyike, mint kiváló vonzó dolgot, azt ajánlja, hogy mesterséges felhőkre vetítsenek tájképeket... Mennyivel később mozdultunk meg mi — aránylag — az ezredéves kiállítás dolgában.

Két ügy tartja hetek óta izgatottságban a közvéleményt. Egyik a szerencsétlen Dreyfus kapitány hazatérése, második a revolverező hírlapírók elleni hadjárat. Első a nemzet, második a sajtó becsületének kérdése. De mindkettő a nemzetnek egy-egy feltett büszkeséget károsítja. A mekkora gondnal ápolja a revanche eszméjét a nép még ma is, könnyen érthető az a kinos feltűnés, a melyet a Dreyfus ügy még mindig okoz. Ehhez járult, hogy az utóbbi hónapokban feltűnő számmal fogtak el kémekeket. Sőt még a német sajtó is feljajdult arra a hírre, hogy Németországot kompromitáló fontos iratot találtak a Dreyfus irásai között. Szerencsére a hadi törvényszék véget vet neki minél hamarabb; — mikor ezeket a sorokat írom, az ítélet is ki van mondva.

nösen alkalmas volt arra, hogy rossz hírbe hozzon Európa előtt egy neki nem tetsző fejedelmet.

Ifjakk ellettek a külföldi egyetemeket; papjaik, főbíráik összeköttetésben éltek a művelt nyugot tudósáival; kereskedők messze földet bejártak, s a szász ipar termékei mellett szívesen adták-vették a legfrissebb erdélyi pletykákat és siránkozva hordták szét a királyföldi Trójának (Szében) végső veszedelmét.

Eszem ágában sincs irodalmi pirosítóval takarogni Báthory Gábor feslett erkölceit s mohó vérszomját; de a szászok iránt érzett haragja, természetük s az ő természete éles különbségéből eredt és szertelenre duzzasztotta azt a szászok politikai magatartása, kik az oláh Serbán Radulylyal s a bécsi udvarral fondorkodtak ellene; kik Bástia idejében a városaikba szorult magyarokat üldözték; kiknek lelkiismeretét — a fejedelem meggyőződése szerint — Báthory Endre borbok vére terhelte.

Alig volt 18 éves, mikor Erdély fejedelme lett s nem volt több 23 évesnél, mikor Nagyváradon hadnagyi orozva legyilkolták.

Ne feledjük, hogy életének utolsó két esztendejében javulás útjára lépett: a szászok kiváltságait visszaadta s bünbocsánatot hirdetett mindenkinek, a ki halálos ellensége volt.

Abban a korban, mikor őt már egy ország gondoljai emésztették, mások még az iskolai padokban ültek; a küzdelmeket s a veszélyt csak Homérosz eposzaiból ismerik: a szürke falak között nem ragadhatja magával szívókat az édes szenvedélyek forgószele; a leánynak csak neve kezdőbetűit vesik fák kérgébe a kedves kamaszok, mikor már Báthory Gábor szép leányok, kivánatos asszonyok virágerdejében járhatott.

Csoda-e, ha ág megfogta, iszalag körülfonta, s fejébe szállt mindenfelől a kábító illat? Csoda-e, ha rabul esett, eltévedt e bűvös renetegben?

A történelem nincs szánalommal e boldogtalan fejedelem fiatalasága iránt. Ha valamelyik ur család csenevész sarja adósságokat csinál; ha — mint valami jókora darázs, — szüntelenül ott repked érényes polgárcsaládok nyíló rózsái és verbénái körül; ha kártyás, dologtalan, s a józanságot csak hírből ismeri: azt mondják rá: új még a bor, hadd forrja ki magát.

A ki községes bünt követ el, megenyhül kedvéért a szigorú törvény, ha a fiatal vér beszámíthatatlanságában lopott vagy gyilkolt.

Csak szenteskedő és sötét indulatu emberek vonhatják meg részvétüket Báthory Gábor 18. életévétől.

Válságos időben állt Erdély élén, mikor tapasztaltabb és bölcsőbb fők is megszedültek volna. A bécsi politika kinyújtotta kezét Erdély után és alattomos, makacsul megújuló földrengései összedöntéssel fenyegették a független fejedelemség minden fentartó oszlopát.

A kabinetpolitika minden elégtelen elemmel szövehezett, s a fiatal Báthory hibáit ügyesen felhasználta. Céljaira minden irigy, minden nagyravágyó főranguban vetélytársat támasztott ellene. Egyik összeküvés a másik után került napfényre, s országának egy harmad része — a királyföld, a szászok — erődített városaival, fejlett iparával, pénzével és ügyességével — testestől-lelkéstől a császáré vala.

Kétségtelen, hogy udvarlásaival, zsarnokságával, kegyetlenségével megkönnyítette a bécsi politika feladatát és siettetette tragikus bukását.

Mert hogy kopjvetésben, bajvívásban, testi erőben nem volt hozzáfogható: azt hitte, legyőzhetetlen.

Mert hogy forrongó dühe elszálltával szíve meglágyult, azt hitte: egyetlen kedveskedő szavára elfelejtí láb rugását az udvaronc, elkobzott jogait a polgár s a főur nevének és leányának az ő deli tánczáért elkövetett ballépéseit.

A beszercezi levéltárban az 1608—1611. évek-ből Báthoryra vonatkozó négy-öt levél van, mely említésre méltó: Constantin oláh vajda magyarul és törzsgyökeres magyarsággal irt levelei a szász város főbíró-jához. A levelek hangja elárulja, hogy Báthorynak a bécsi politikusok által fölbérelt ez ellensége s a beszerceziek „jó szomszédok” voltak. Bonus vicinus — így írja a vajda.

Az 1611-ik esztendő dicsőséges volt Báthoryra nézve. A mit ez egyetlen évben végbevitt, az tanuságot tesz, hogy lelkében a ledérség mellett nagy tulajdonságok rejlettek. A ledér és fiatal zsarnok, mint az üldözött királyi vad, megfutamtotta elbizakodott vadászait.

A branaik nyíltan fellázadtak; Serbán Raduly oláh vajda jókora sereggel jött a város segítségére; személyes ellenségei, az elégedetlen főurak föllélegzettek: az édes bosszu órája számukra elérkezett. Forgách Zsigmond, a magyarországi hadakkal Kassáról megindult, s mint a futó tűz, sebesen és diadalmasan haladt előre; a hajduk, kiknek szövetségére számíthatott, mintegy tizederen átpártoltak a király hadaihoz.

Sajó Mihály augusztus 10-én Medgyesről már ily tartalmu levélben adta tudokra a beszercezieknak, Forgách Zs. fegyverszerencsését:

„Híreket kegyelmeteknek azt irhatom, hogy isten kegyelméből Kolozsvár, Fejérvár, Szász-Sebes, Szamos-Ujvár, Vásárhely, Medgyes, Segesvár, Deés, Déva s az ezekhez tartozó székeken kívül levő minden helyek, vá-

LEVELEZÉS.

Abrudbánya, 1894. decz. 26.

— Iskolai ünnepély. —

Alig, hogy kezdetét vette az abrudbányai áll. elemi iskola díszes épület termében a tanítás, Abrudbánya egypár buzgó vezető férfai, akik szível-lelékkel munkálkodnak iskolánk felvirágoztatása érdekében, a szegény gyermekek felruházására gyűjtést s estélyeket rendeztek.

Fáradságuk nem maradt eredmény nélkül.

Estélyei sikerültek; felhívó szövegük Abrudbánya város lelkes intelligenciájánál nem maradt pusztában kiáltó szó, mert amint már jelezve is volt e lapok hasábjain, szép kis összeg gyűlt össze. Ez összegből egy bizottság által a karácsoni ünnepekre 38 növendék (vallás és felekezeti különbség nélkül) részére ruhanemű lett vásárolva.

Az átadás 1894. december 24-én d. u. 4 óra-
kor ünnepélyes színben tartatott meg.

Az áll. iskola egyik szép termében mennyezetig érő két karácsonyfa lett felállítva, melyekről jó gyermekeknek való különféle tárgyak ragyogó színben csüngöttek alá és közöttük mindkét nembeli gyermekek részére vásárolt ruhaneműk díszeltek. Ezen kívül Abrudbánya város művelt közönségének ajándékozásából: az alma, dió, füge, magyoro. cukorka és különféle sütemények egész halmaza várakozott a szegényebb osztály gyermekeire, melyeknek összegyűjtése és elrendezéseért Szilágyi Etelka tanítónőt illeti az érdem.

Az abrudbányai állami fiu és leányiskola ez első ily nemű ünnepélyre szép számu elite közönség sereglett össze gyönyörködni s résztvenni az apróság örömeiben.

Mikor a közönség összegyűlt, szép rendben bevezették a gyermekeket, kik két csoportban felállítottak, s Balla István tanító a fiukkal egy igen ügyesen betanított alkalmi énekkel nyitotta meg az ünnepélyt. Erre dr. Lukács Antal róm. kath. plébános egy igen lélekemelő és buzditó beszédet intézett a gyermekekhez, melyet a legszebb hasonlatok ékesítettek.

Beszéd után Zsigmond Ferencz és Lengyák György tanítók hegedűkíséret mellett énekeltek a leányakkal. Gyönyörűség volt hallgatni a kis apró angyalokat, hogy mily szabatosan és szépen énekeltek, miért ki is jutott a lelkes közönség részéről — tapsban a jutalom. Valódi élvezet volt látni az ártatlan teremtesek arcából kisugárzott örömet s azt a boldogságot, mely őket ez alkalommal ily gazdagon övezte. Az öröm, melynek a gyermekek részesei valának, határtalan volt s nem egy nézőnek hullott könnye, ha észrevette, hogy a kiosztott karácsonyruhákat mily örömmel szorítják kebleikhez, s mily nagy reményeket fűznek a nagy naphoz, melyen ők is tisztességes új és meleg ruhában ünnepelhetik meg a kis Jézuska születése napját. A ruha kiosztást az apró angyalok karának második sikerült éneke zárta be, s következett reá a gyümölcs... stb. kiosztása.

A sajtó becsülete, tisztasága súlyosan szenvedett egy pár lelkiismeretlen ember miatt. A hatóság beavatkozása addig késett, míg az egyik főkolompó: Portalis a XIX. Síde szerkesztője megszökött; de az elfogatók migendultak, a vizsgálat folyik, s ez lecsillapítja lassanként a felháborodást.

Sajátságos ellentétet mutat a nemzeti kegyelet nyilvánulása a Lesseps és Burdeau koporsóinál.

Amaz, a ragyogó fényes pálya után, még sirjában is kénytelen érezni azt az árnyat, melyet a Panama ügy borított nevére. Minden hivatalos pompa és fény nélkül hantolták el.

A második, a képviselőház elnöke, a szegényebb, sokkal csendesebb pályát fut be. De koporsójánál a köztársaság elnöke, polgári és katonai méltóságok, a népek ezrei jelentek meg: mert becsületére soha még foltnak árnyéka sem esett.

De nem akarok nagy bőjti levelet írni. Forduljunk derültebb dolgokhoz.

Lelkes ünnepet rendezett a nagy Opera az ősz Gounodnak Faustja 1000-ik előadása alkalmából. Ki nem ismeri ma ezt a dallamokkal tele, poétikus dalművet, melyen 35 év nyom nélkül röpült elt.

A nagy színházak még többnyire régi darabok felelevenítésével töltik ki műsorukat; a „Renaissance“ tesz kivételt ebben a részben. Egy egész sor érdekes, újabbkori drámát fog előadni. Közöttük Voren és Strindberg is bevonulnak; kérdés a párisi izlés azt a komor, rideg poezist befogadja-e?

A Théâtre-Francaise nesztora: Got, a világhírű apaszínész azzal fenyegette a párisiakat, hogy az év végén nyugalomba vonul. De az intézet vezetői nem eresztik, sokaknak nagy öröme.

A zenei élet gyöngye oldala a francziáknak. Ebben a tekintetben Berlin többet nyújt. De azért a Colonne zenekara derek vállalkozást tett Berlioz műveinek felújítására. Romeo és Julia szimfoniát és a híres Requiemet volt alkalom hallgatni teljes élvezettel. Kivált az énekarok óriási hangtömegei voltak kifogástalanul fegyelve. A zenekar is egyike a legjobbaknak, bár a vonósok összjátéka nem éri el a berlini filharmonikusok simaságát.

Ha pedig valaki most a párisi „társaságot“, együtt akarja látni, a Palais d'Indrustie-ban levő „kerékpár kiállítás“ ad alkalmat rá. Természetesen: a kiállítás mellékes, fő a társaság. Akár nálunk a karácsonyi bazárokon.

Ez a szó: karácsony, mélabus akkordokat zendít meg az idegenben élő lelkében.

Nehogy a melankolia levelemben is tért foglaljon, végzek. De ígérem, hogy máskor tudósításom derültebb és rövidebb lesz.*)

Peregrinus.

*) A legszivesebb üdvözléssel várunk derültebb és hoszabb levelet; egyébiránt nagyon érdekel bennünket minden, még ha komor is. Szerk.

rosok, faluk . . . az mi kegyelmes urunk II. Mátyás király hűsége alá hajlottak, adták magukat. Most az ő felsége királyunk hada tábora, generálisunkkal egész Szeben táján vagyon, elmúlt éjjel Zerdahelynél halt, nagy bizonyosan hirdetik. Báthory Gábor Szebenből kiment orozva.“

Ez volt a helyzet, melyből Báthory Gábor úgy bontakozott ki, hogy becsületére válik vad elszántságának, a veszélyben megőrzött hidegvérének s katonai bátorságának.

A szász város főbirája úgy látszik kényelmes két-kulacsos politikára határozta magát. Hogy a fejedellemmel fentartott jó összeköttetéseit, sőt, hogy talán Sajósi Mihály uram friss hireit is közölte vele, azt a fejedelem egy bizalmas emberének következő levele bizonyítja:

„Jóakaró urunktól hálaadással vesszük, hogy kegyelmetek az mi embereinket utjokba igazgatta, valami külső hadak bejövetele felől . . . Az bizonyos, hogy a hajduság felettébb való dolgot cselekszik Magyarországon, mint halljuk sokaknak . . . kik az felső-párton voltak, lett immáron miattuk való veszedelmek; az is bizonyos, hogy minden igyekezet Erdély országában vagyon urunk segítségére, de mely felől vagy mikor érkezzenek, nálunk is bizonytalan, jölehet bizonyos embereim vagynak oda ki, kik addig meg nem jönnek, az mig bizonyos hirt felőlük nem hoznak . . .“

A hajduk már ekkor Báthoryhoz állottak; székelek, magyarok gyülekeztek zászlói alá, a török segítség közeledett s Forgách Zsigmond üldözött, kiehéztett népével járatlan havasok közé vett egéret, dicsősége elszállt, mint a füst s alig tudta megmenteni pusztá életét.

Igy következett el az 1612-ik esztendő. A fejedelem a történetírók vélekedése szerint most sem javult, sőt még elbizottabb lett.

Kétségtelen, hogy indulataim még most sem tanult meg uralkodni, s felébredt gyanuja halálra üldözött volna leghívebb barátját, Bethlen Gábort.

De világos jelek vannak rá, hogy uralkodói kötelességeit jobban teljesítette, a közügyek fordulatai jobban érdekelték, alkotmányos érzelme erősödött, szóval javult, higgadt.

Míg a többi évekből összevéve sincs tőle a beszercezi levéltárban négy levél, mert vidám dözsölések és szerelmi kalandok között irogatni rá nem ért; addig 1612-ben huszonöt-harmincz levelet intézett a főbirához, katonai és országos dolgokban.

Nem a bérenczeit jutalmazó kényurra, hanem a polgárok jogait immár tiszteletben tartó fejedelemre vall azon intézkedése, hogy hadnagyai s a városi tanács küldöttjei hónapokonként személyesen jelentést tegyenek a katonák élelmezési költségeiről, hogy az az adóba beszámíttassék és a fölmerült panaszok elintéztessenek.

Javulás utján volt Báthory Gábor, de végzete nem engedte meg, hogy lemoshassa a nevéhez tapadó vérfoltokat.

Egy év mulva Nagyváradon meggyilkolták s örökre eltűnt a fiatal élet, mely néhány rövid év alatt jelentékeny szerepet játszott és ki tudta vivni, hogy híressé, átkossá legyen.

Emlékén sokkal sötétebb foltokat ejtett kortársai gyűlölete, hogysem a százanódó huszonhárom éves ifjú megérdemli s az utókor minden habozás és részvét nélkül szentesítette a kortársak szigorú ítéletét.

Werner Gyula.

Minden gyermek megrakodtan és a gyermekies ártatlan kebelnek határtalan boldogságával távozott, magával vivén karácsonyszombatjának emlékét.

Minden jó, gyönyörködtető és élvezetet nyújtó volt ez ünnepélyen, de mindenesetre magasztosabb leendő, ha tanítói testületnek valamelyik tagja, vagy éppen az igazgató — mint erre a legilletékesebb egyén — az ártatlan gyermekek nevében ez ajándékozásért azoknak köszönetét tolmácsolta volna a közönség előtt

Engedjék remélnünk a nemes szívű adakozók, hogy jövő alkalommal ez ajándékozásuk a polgárság részéről is (ami most elmaradt) érdeklődést fog kelteni, hogy tömörülten több ruhátlan szegény gyermeknek lehessen könnyeit letörölni.

A mely város polgárai iskolájuknak felvirágzására szűkebb körben is ily ajándékozásról tudnak felmutatni, az a város virágzásnak, fejlődésnek nézhet elébe.

Isten áldása legyen e város ajándékos polgárainak munkáján — s isten segedelme azoknak derek vezetőjén!

Végül pedig a közreműködő tanító uraknak, kik a rövid idő dacára oly alaposan betanított énekekkel szereztek élvezetet a hallgatóság közönségnek, fogadják e helyen nyilvános köszönetünket, továbbá pedig kitartást, egyszerűséggel párosult buzgalmat kívánunk, hogy a növendékek hazafias nevelésében hivatásuknál fogva hosszú időn át munkálkodhassanak.

Egy jelenvolt.*

Sport.

I.

Érdekes vaddisznó vadászatot rendezett a n-enedi vadásztársulat néhány tagja decz. hó 16 és 17-én. Első nap a híres „Székelykő“ keleti oldalában elterülő o-rákosi erdőségek kerültek hajtás alá és második nap a collegiumi Jóság Igazgatóság szives engedélye folytán a collegium érdekében folytatott a vadászat. Mindkét napnak az kölcsönzött kiváló érdeket, hogy eltérőleg az eddigi gyakorlattól, a hajtásokat ezuttal nem emberek, hanem egy kiválólag nagy vadra (őzre, vaddisznóra, medvére) betanított telivér soló kopó vezette. Csárdás névre hallgat a mintegy 3 éves derek pára, erőteljes, szépen kinőtt csontos állat. Teste egészben véve sárga, hátán és oldalain sötét árnyalattal, feje, pófaja szokatlanul rövid, bulldogra emlékeztető alakulattal. Fél agyara kiálló, mi által meglehetősen torzjellegű nyér kifejezése, de ellensúlyozza ezt nagy ivetett szép fekete szeme, mely csupán értelmet és szelidséget sugároz. Vérmérséklete nyugodt, apró vad nyomaira nem figyel, de ha nagy vad nyomára akad, rövidke fejét egészen beüti a havas nyomba s aztán orrát gyorsan magasra emelve szimatol körül. Gyorsasága rendkívüli; óránként egy 100 holdas revert fölkatat. Merész ügyes állat. Az erősen jellegzetes kopók fajához tartozik. Gazdája Tuson Gyárfás sz.-csanádi birtokos és híres vadász, mint monják „Csárdás“ kuttyja segítségével egymaga egy saison alatt 17 vaddisznót tánczoltatott át a másvilágra, mi a legszebb vadászeredmények közé tartozik.

Érthető volt tehát és indokolt derek vadászaink öröme, melyel a híres kopó vendégszereplését várták. A kitűnő állat már az első nap bebizonyította, hogy a hozzá kötött várakozásoknak mindenekben megfelelt. Fölvert az oláh-rákosi meredek rengetegben egy soló vadkant s egy órai szakadatlan és gyönyörű hajtás után fölvitte a sziklás erdő legmagasabb pontjára, hol egyik gyorslábú oláh erdőkerülő 10 lépés közelségből reá is duplázott, de meglepetésében, mint az náluk már majdnem rendes dolog, elhibázta. A vad tovább hatolt s a nyomába járó Csárdás hangjától tovább visszhangzott az erdő. Hajtás közben egy négyes csapatban heverő vaddisznóra bukkanván, ott hagyta a derek kopó a soló kant s ingerülten rohanta meg az új társaságot. Ezek azonban méltó fölbáborodásuk első percében és azon tudatban, hogy sok disznó nemcsak ludat, hanem „Csárdást“ is győz, fölhagytak a futással s a fák sűrűjében körülfojták a merész ösmeretlent s kettő reá vetvén magát, a földre teperték s hátulsó czombján fölhasították szegényt. Aggodva hallgatták a távolból ezt a jelenetet, a társaság 3 tagja pedig, kik egy magaslátról 2—300 lépésről nemcsak fül, de szemtanúi is voltak a véres viadalnak oly annyira szorongó kebelrel várták a gyors harc végkimenetelét, hogy meglepetésükben még a szokásos ijesztő lövéseket is elfeledték megtenni. De végre is a hideg vér és gyorsaság megmentette Csárdásnak szép sárga bőrét, egy pillanat alatt kiugrott a disznók alól s egy fájdalmas vonítással eltűnt az erdő sűrűjében.

Jó felóra mulva az ebédhez erősen vérezve elő került. Gazdája friss hóval kimosta sebéit, csepű-tépéssel bedugta, mi körülzúrogatva gratuláltunk szerencsés megmeneküléséhez, s hálából ebéd után felóra mulva már ismét gyönyörködtünk erőteljes baritonjában, melyel egy soló disznót Kiss Lajos fegyvere elé

Kérjük jövőre is becses levelezésért.

Szerk.

hozott. Kiss lőtt — egy nagyot — s bár jó lövő, de ezuttal „bakot,” utána duplázott egy hóféhér öreg romai pásztor is, de golyói szintén célt tevesztve a disznó ép bőrrel eltűnt.

A collegium erdei vadászat ha nem is volt ily érdekes epizódokban, de jobb volt eredményekben.

Alig bocsájtottuk el a Csárdást a többi össze kuplizott kopó farka ideges bosszúságára, — azonnal felvert egy a „száraz tó” körüli cserjésben pihenő szép őzpárt. A szegény párok ijedtükben elváltak egymástól s a nő, a „suta” Zeyk Kálmán kipróbált biztos fegyvere elé kerülve — mintegy 60—70 lépés távoból — egy igen szép hatalmas szalásban — a lövő és Csárdás dicsőségére — terítékre került. Ártatlan vére még most is ott pirolik a fehér havon, s elmenekült agancsos szép párja zavartalan óráiban szomorúan legelész az özvegység keserű fűvén, s borongó lelke bizonyára azon gondolkodik, hogy ha még egyszer a Csárdás őt tánczra keríti, ő is golyó halált hal, csak hogy elveszített hü párját feltalálja.

Aztán el lett bocsátva a 15 tagu kopó farka, csaholva ugrottak szét a szélrózsa minden irányába, de midőn neszt vették, hogy a vezér Csárdás messzi távoból csendes ugatással méltóságtelejesen közeledik egy 3 éves vadkannal, nyomba köréje sereglettek, s úzték a disznót oly harmonikus csaholással, élékséggel, hogy a disznó önfelédten szaladt mint a nyul, a vadászok szíve repesett, s a tilos revier máskor csendes ormai sokorosan viszhangozták a legszebb vadászzenét. A kan haladtában majnem Fonyi mesterbe botlott, ki saját állítása szerint 3 lépésről illendően fejbe is lőtte, de golyója a fejnek csak fogrendszerébe tévén kárt, a felbőszült kan bele rohant a lövonalba, 7 lövést kapott itt, s bár vértett és prűszkolt, boldog ünnepeket kívánt az utána bámuló puskásoknak.

A kód sűrű fellegekbe szált alá — a szép erdők zaja elnémult — s a kopó farka a harmadik határba ütvén a sebzett vadat, az őzzel és a társulati elnök által elejtett 2 drb. nyullal vígan bucsuztunk a viszontlátásra.

A vadászatot részt vettek: Zeyk Károly, Zeyk Kálmán, Tuson Gyárfás, Asztalos János, Dobolyi Zsiga, Sombori Sándor, Kiss Lajos, Angyal József, Fonyi József és Varró László.

Nimród.

II.

December 22-én szintén kitűnő vadászat lett volna, ha a borús idő nem zavarja meg a szép kilátásokat s a vaddisznók nem okoskodnának saját külön ésjárásuk szerint. Gróf Teleky Domokos, e kitűnő sportmann, hívta meg a vadásztársaságot az alsó-orbó 600 holdas revierjébe épített igen csinos vadászkastélyába, hova Csató alispán, Zeyk Károly, Zeyk Kálmán és Gábor, Tóth Miklós, dr. Varró László, Buda Ede és Dezső Zsiga reggel fél 9 órakor kiérkezvén. pompás reggelihez ültek, mely tökéletesen alkalmas volt a várakozás perceit gyorsan tűnővé tenni. Eközben érkezett a nyomász mester lehangoló jelentése, hogy vaddisznó — nincs! A társaság elzengvén a „Madarász” főudvarmesterének ismeretes dalát, az akadályt soha sem ismerő előzékeny házi gazda budítására hajtókkal apró vadakra határozta pazarolni fáradozását, mit szép siker követett, mert a rossz idő dacára egy természetes ravaszki került elő, melyet Zeyk Kálmán szerencsés keze rögtön le is fektetett. Hogy a vaddisznók sem kerültek el jövőre sorsukat, az több mint bizonyos, mert a vadászat mielőbb ismételve lesz. Vidám ebéd követte d. u. 5 órakor a vadászatot, melyen a főúri házigazda inycsiklandó módon gondoskodott vendégei étvágyának felkeltéséről és kielégítéséről s hogy ezek pompás czelnai borával telt pohárral sűrűn éltették a kastély birtokosságát, az magyaros természetűknél fogva nagyon természetes dolog. Jövőre e szép revierben özeke is lesz vadászat, melyeket szaporodás végett most nagyon kímélnék.

—s.

VEGYES HIREK.

— **Boldog újévet kívánunk lapunk barátainak és olvasóinak.**

— **A miniszterium lemondása** képezi a politikai élet legnagyobb eseményét. A törvényhozás mindkét házában december hó 28-án jelent be Wekerle Sándor, a tehetség, jellem, munka férfiból álló, nagy kötelességek végzésére hivatott miniszterium elnöke, hogy ő Felsege elfogadta lemondásukat. Ő Felsege Budapestre jött és alapos tájékozás szerzés végett számos előkelő politikust hallgatott ki a kormánypártiak és ellenzékiek közül. Döntés csak ezután lesz, de azt teljes bizonyossággal veszik, hogy br. Bánffy Dezső, a képviselőház egyes elnöke lesz a miniszterelnök. Vármegyénk egyik legkitűnőbb fiát: Lukács László pénzügyi államtitkár emlégetik új pénzügyminiszterül, ki eddig is Wekerle jobb keze volt az aranyvaluta elő-

készítésében, az aranykészletek beszerzésében kiváló szolgálatakat tett.

— **Szöke Károly** m. kir. honvéd őrnagy ur kinevezését a helybeli honvédszázalój parancsnokává, állomását elfoglalta. Szívesen üdvözljük azon reményben, hogy általa a honvédség és polgárság között eddig is fennállott jó viszony csak erősödni fog.

— **Kinevezés.** Albert Iván kir. mérnököt, az építészeti hivatal jeles tehetségű tisztviselőjét nevezte ki a kereskedelemügyi miniszter a Nyitrára távozó Nádori Vilmos főmérnök helyébe, a kir. építészeti hivatal főnökévé. Teljes reményünk van, hogy az új főnök kiváló képzettségét kiváló buzgalommal párosítva a legsebb sikerrel fordítja vármegyénk közuti ügyeinek fejlesztésére.

— **A polgári olvasó egyesület** decz. 26-án délután megtartott közgyűlésében Török Dániel elnök megnyitó beszédében az egyesület öröndetes gyarapodásáról tett jelentést. Fájdalommal emlékezett meg Hegedűs János és Ludvig János tagok elhunytáról. A könyvtár Török Bertalan és neje szép könyvadományban részesítvén, ezért köszönetet szavaztatott. Elhatározta, hogy az egyesületi tagok szaporítása esakalmasabb egyesületi helyiség szerzése végett lépéseket tétetnek. A tagsági díj 5 frtban állapítottat meg. A választás eredménye következő lett: Elnök: Török Dániel, alelnök: Kovács Gyula, titkár: Lázár István, könyvtárnok: Székelyhidyi Ödön, pénztárnok: Bőjthe Zsigmond, ügyész: dr. Jeney Elek, gazda: Luka Albert. Választmányi tagok: dr. Botz József, Deli Ö. Lón, Erőss István, Gáspár János, Graef János, Incze Samu, dr. Kovács Ödön, Makai Domokos, dr. Magyar Károly, Müller Mihály, Szilágyi Farkas, Török Bertalan, dr. Winkler Albert, Reinbold Olivér, dr. Havas Gyula.

— **Az önkéntes tűzoltó egyesület** január 5-én rendezendő tánczestélye élénk érdeklődés tárgya a közönség között és méltán is, mert a rendezőség mindent megtesz arra nézve, hogy az estély igazán kedélyes és kellemes legyen. Már is sok kedves asszony és szép leány ígérte meg, hogy részt vesz a mulatságon, melyen az öltözékekben egyszerűség mellett a fesztelen, jó kedélyű vidámság a jelszó. A rendezőség gróf Bethlen Balint orsz. képviselő, Müller Mihály, Török Bertalan és ifj. Winkler János urakat, az egyesület buzgó pártolóit kérte fel és nyerte meg védnökökül.

— **A szegény tanulókat segélyező körnek** január 12-ére kitűzött jótékonyczelu estélye a farsang egyik legvidámabb multsága lesz. A hölgy bizottság fényes sikerrel buzgólkodik s igen szép tombolatárgyakat kapott már eddig is. A theologiai ifjúság kitűnő dalkara is ki fog tenai megírni. Egy érdekes kis előadás is lesz, melyről elég lesz egyelőre annyit mondanunk, hogy abban a kedves Folyovich Annuska lesz a fő-fő személy. A férfi rendezőség bizottság báró Bánffy Kazimirt nyerte meg elnökül, ki lelkes buzgalommal segíti elő társaival együtt a szép czélt.

— **Uj adóhivatal** lesz Abrudbányán 1895. évi április 1-én felállítva. Igen öröndünk ezen nagyon czélszerű intézkedésnek, mely a bányavidék messzelevő, nagyforgalmu központján rég érzett hiányt szüntet meg.

— **A n-enyedi kaszinó** évi rendes közgyűlést decz. hó 16-án vasárnap tartotta meg tagjainak élénk részvétele mellett. A lefolyt évben 1276 frt 72 kr bevétellel szembe 1218 frt 1 kr kiadás volt s e szerint a jövő évre 58 frt 71 kr megát pénztári maradék czímen. Az egyesület tőke vagyona 833 frt 66 kr. A délelőtti ülés a rendes folyó ügyeket jártatta le, délután pedig a választások ejtettek meg. A tavalyi tisztikar a könyvtárnok kivételével egyhanglag újra megválasztott. Elnök tett: Zeyk Dániel, igazgatók: Medgyes Balint és Váro Ferencz, jegyző: dr. Farnos Árpád, pénztárnok: Fogarasi Béla, gazda: Bartha Zsigmond, könyvtárnok: Bihari István. Választmányi tagok: Albert Iván, br. Bánffy Kázmér, Elek Károly, Fogarasi Albert, br. Kemény György, Nagy Lajos, Szalánczi Lőrincz, Szilágyi Gyula, Zeyk Kálmán.

— **Hymen.** Kóvér János elemi iskolai tanító f. hó 29-én esküdtött örök hűséget a kedves Barabás Erzsike tanítónőnek Egerbe, yén. Boldogságot kívánunk a derék ifju párnak.

— **István napját, János napját** sűrűn ünnepelelték az Istvánok és Jánosok s azok jóismerői. Igy Lázár István tanárt, mint tűzoltó főparancsnokot a tűzoltó zenekar serenáddal tisztelte meg s másnap sűrűn keresték fel jóbarátai. Csató János kir. tanácsos alispánt pedig hivatalosan és nem hivatalosan is sokan gratuláltak s a gratulatiokból bőven kijutott Gáspár János tiszt. m. főjegyző s ref. egyházközségi főgondnoknak, kinek buzgóságát oly sok téren látjuk eredményesen érvényesülni.

— **Kinevezés.** Vármegyénk főispánja Gergely István közigazgatási díjnokot a kisenyedi járási főszolgabírószághoz irnokká nevezte ki.

— **Gyászhir.** Vármegyénk régi birtokos családjának egyik igen tisztelt tagja, özv. Sigmund Elekné meghalt. Családj a következő gyászjelentést adta ki: Alsó-szentmihályfalvi SIGMOND DEZSŐ országyűlési

képviselő ugy a maga, mint neje Cséfalvai Cséfalvai Elma és gyermekeik: Elek, Emil, Andor, Alice, és Dezső; Sigmund Erzsébet férjezett Uzoni Beldi Tivadarné és férje Uzoni Beldi Tivadar és gyermekeik: László, Pál és Erzsébet Sigmund Akos; Sigmund Elma férjezett Schütt és Altenbergi Mathachich Seethal Ferenczné és férje Schütt és Altenbergi Mathachich Seethal Ferencz és gyermekeik Ferencz, Elma és Elsa, unokahuga Cséfalvai Cséfalvai Izabella férjezett Réthei Prikkel Lajosné és férje Réthei Prikkel Lajos Pozsonymegye árvászekének elnöke és gyermekeik nevében, fájdalommal jelenti a legjobb anyának, illetőleg nagynénének Losádi Zudor Emiliának Kolozsvárt folyó hó 22-én éjjeli 12 órakor, életének 73-ik évében, tüdőlobban történt elhunytát. Az elhunytban egy szép és nemes élet faklyája aludt ki, melynek fénye és melege a gyászba borult család körén kívül a társadalmat is messze beragyogta. Mert az a szívjószág és lélekemesség, az a kegyesség és áldozatközség, a mely ékessége vala, nem csak az övéi iránti önfeláldozó szeretetben, hanem a társadalmi élet minden terén oly áldott nyomokat hagyott hátra maga után, hogy koporsója mellett szereteteinek könyvivel méltán ölelkezik a társadalom fájó részvét.: is. A boldogult hült tetemei f. hó 25-én délután helyeztetettek nagy részvét között a kolozsvári temetőben lévő családi sírboltba örök nyugalomra.

— **Gyászhir.** Nagyborsosnyói Bede Károly vármegyénk törvényhatósági bizottsági tagja, kitűnő gazda jó hazafi folyó december hó 26-án reggeli 8 órakor, hosszas szenvedés után, 58 éves korában elhunyt. Gyászolják özv. Bede Károlyné, Szabó Ida, neje; Dr. Gidófalvy Istvánné, Bede Ida, leánya; Gidófalvy Istványa unokája; Özv. Izsák Józsefné, Bede Amália, testvére; Dr. Gidófalvy István veje; Csia Berta és leánya Bede Rózsika, unokahugai. Béke poraira!

— **Hebler** svájci százados és tanár; legujabb tudósítások szerint, a golyó alakjának módosításával a mostani ismételő fegyverek hordó képességét kétszerre fokozta. Tölesér alaku acélgolyóval Mauser fegyverből 1.64 gr. löpor töltéssel 1050 m. kezdő sebességet ért el. Még 2500 m.-re a golyó sebessége 672 m. 81 cm. vastag fenyo deszkát átfur. Ha a töltés 2.16 gr. volt: a kezdő sebesség 1215 m., 2500 m.-re 800 m., átfur: 122 cm.-es fenyo deszkát. A hordóképeség határa első esetben 9.1 kilométer, másodikban 10.4. A Mannlicher-fegyver az új löporral 500 m. sebességgel löki ki a golyót, és 5—6 km.-ig hord. Hol állapodik meg az öldöklő fegyverek tőke leterítése?

— **A jó ujság** főkéllékei: függetlenség minden irányban; az igazság bátor keresése és kimondása; gazdag és változatos tartalom, melyben a mulattató elem a tanulsággal helyes arányban váltakozzik; gyors értesülés a világ minden tájáról. Mindezen jó tulajdonságokkal dicsekedhetik a magyar olvasó közönség régi kedvence, a Pesti Hirlap. Független minden irányban s már elégszer megczáfolta azt a ráfogást, mintha a kormányval vagy bármelyik politikai párttal bármint összekötésben állana. Jól megválogatott gazdag tartalmáról elsőrendű írók gondoskodnak, kiknek sorában maga Jókai Mór, a koszosor költő és Mikszáth Kálmán is helyet foglal, a legjobb tárczairók egész táborának élén. De a jóság mellett a tattalom gazdagsága is szembeszökő. A Pesti Hirlap ma az összes lapokat felülmulja e tekintetben, mert naponkint 20-24, vasárnapokon rendszeren 32 oldal terjedelmű. S még folyton új és új kedvezményekben részesletti előfizetőit. Ilyen a Pesti Hirlap nagy képes naptára, melyet még a hónapos előfizető is ingyen kap karácsonyi ajándokul. S rendkívüli kedvezmény az is, hogy a Pesti Hirlap előfizetői a Légrády testvérek kiadásában megjelenő Párisi Divat című, fényes kiállítású divatlapot rendkívül olcsó áron megrendelhetik. Mig ugyanis a Pesti Hirlap előfizetési ára egy óra 1 frt 20 kr, a Párisi Divat-tal együtt, mely minden héten megjelenik, szintén csak 1 frt 60kr; 3 óra a Pesti Hirlap 3 frt 50 kr, a divatlappal együtt 4 frt 50 kr. Az előfizetési pénzek a Pesti Hirlap kiadóhivatalába (Budapest. V. vaczi-körut 78. sz.) küldendők. Onnan mutatványszámokat is lehet kérni.

— **Uj könyv Jókairól.** Az ünnepelel regényirőről új könyvet irt dr. Körössy László fővárosi író. A terjedelmes tanulmány Jókai korát, életrajzát és művei jellemzését annyi készütséggel dolgozta ki, mint eddig egyetlen Jókai-életrajz sem. A tetszetős könyv telve van élénkebbnél élénkebb fejezetekkel. Száznál több forrásból merített adatai azonban nem teszik a kiváló tanulmányt nehézkessé, mert az épen olyan vonzó olvasmány mint egy jó regény. Valóban öröndetes, hogy a nagy nemzeti kiadás kiegészítésére megjelent Jókai terjedelmes biographiája is. Dr. Körössy László, a kit ugylátszik Jókai nemcsak inspirált, de sokszor utba is igazított, három részbe foglalja össze a rendkívül gazdag anyagot. Az első rész Jókai életrajza, a második Jókai munkássága, a harmadik Jókai jubileuma. Nemcsak az aesthetikus, de a jőnevű novellista keze is meglátszik ezen a valóban sikerült munkában, mely számot tesz irodalmunkban. Ára 90 kr. minden könyvkereskedésben. Megrendelhető az író címére Budapest, Andrásy-ut 25. sz. a. is.

— **Milleniumi magyar történet.** Az Athenaeum r.-társaság kiadásában megjelenő A Magyar Nemzet Története című (milleniumi kiadás) tíz kötetes nagy munkának immár ötödik füzete gyors egymásutánban követi előzőit, az egész magyar intelligenciának élénk figyelmétől és érdeklődésétől kísérve. Épen ennek a széleskörű érdeklődésnek fényes bizonyosságát hozhatjuk fel, hogy a magyar közélet oly kiváló jelesei, mint Horváth Boldizsár, az 1867-iki magyar kormány igaz-

HIRDETÉSEKET

jutányosan számít

a kiadóhivatal.

Alapított 1865. Sürgőnyezim: Dietrich Budapest.

DIETRICH és FIA

ezelőtt Dietrich és Gottschlig
cs. és kir. udvari szállítók,

tea, rum, cognac és palaczkőr nagykereskedők
BUDAPESTEN.

Központi iroda: IV. régi posta-utca 10. sz.

Fiók raktárak: IV. váci-utca 12. sz. „Peking városához”,
a korona kávéházzal szemben.
IV. hígyó-tér 1. szám „A tea növényhez”,
VI. Andrássy ut 33. „Moszkva városához”,
Andrássy-ut és nagymező-utca sarkán.

Átviteli pincék és raktárak: X. Kőbánya, füzér-utca 30. sz.
Városi palaczkőraktár: IV. aranykéz-utca 1. sz.

Közvetlen behozatali első rendű **Jamaica rum**, francia **cognac** (C. Duvergey Taboureaux) és francia, még hollandi **Ervin Lucas Bois likőrök**. Kiválóan ajánljuk mielőtt elhagyja a 30 év óta közszolgálatának érdemű **tea vegyítkeinket**, mint: **Mandarin vegyíték, császár vegyíték, moszkvai vegyíték, király vegyíték** és **udvari vegyíték** o. e. 3 főtől 12 főtől 1/2 kilónként.

JAMAICA RUM
20, 35 és 1 1/2 liter tartalmazó palaczkokban 25 krtól o. é. 6 frtig.

BRASILIAI RUM
védjegyünkkel ellátott palaczkokban, 1 liter, frt 1.25 kr. 70 centiliter 68 kr.

COGNACOK
francia 70 centiliteres palaczkokban 1 frt 20 krtól 12 frtig. **Francia cognac saját czimkéinkkel és védjegyekkel**, czégünk különlegessége, 74 centiliteres palaczkokban, 4 főtől 18 frtig.

A legkisebb rend **leányok is gyorsan és legnagyobb figyelemmel készültetnek.** Imételadók, szállodák és kávéházak részére külön kedvezmények.

Levelezőlapjal kivánt kimerülő árucikkeink azonnal ingyen és bérmentve elküldetnek.

9-12 Főraktár Nagy-Enyed és környéke részére
Bisztricsányi Lajos urnál

Legelő bérbeadás.

A m. kir. állam kincstár tulajdonát képező **nagysármási** uradalomban 336+364 egyűt

700 kat. holdnyi kitünő legelő-terület

1895. évi január 21-én d. u. 1 órakor tartandó árverésen, illetőleg zárt ajánlati verseny útján 1895. év szeptember végéig bérbe fog adatni.

Zárt ajánlatok 50 kros bályeggel és négyszáz forint bánatpénzzel alólikt hivatalhoz küldendők, illetőleg Nagy-Sármáson adandók az árverés megkezdése előtt.

Bérleni szándékozók a Nagy-Sármáson (p. és vasutállomás Bald) lévő hivatalnokok utmutatása mellett megtekinthetik a bérbeadandó területeket.

A m. kir. áll. bikanevelő-telep felügyelősége
Torda (Erdély) posta és vasutállomás

Olesó hus.

Van szerencsém a n. é. közönséget tisztelettel értesíteni, hogy 1895. január 1-től kezdődőleg húsuüzletemben a húst a következő leszállított árakon árusítom:

1 klg. első osztályu marhahus	—	30 kr.
1 „ másodosztályu „	—	26 kr.
1 „ első osztályu borjúhus	—	26 kr.
1 „ másodosztályu „	—	22 kr.
1 „ sertéshus	—	40 kr.

Remélve, hogy ezen rendkívül jutányos árak mellett a t. fogyasztó közönség még nagyobb mértékben fogja fokozni szives támogatását czégem iránt, vagyok és maradok

Nagy-Enyeden, 1894. decz. 31.
tisztelettel
INCZE ISTVÁN.

Egy jó házból való fiu, mint tanoncz üzletben felvétetik.

A nagyérdemű közönség kényelmére **gyűjtő helyet** rendeztünk be

Nagy-Enyeden, főtér, VAJDA PÉTER divatáru kereskedésében,

hol minden harisnyakötési megrendelés elfogadtatik és ugyanott a legkitünőbb minőségű gyapotok is beszerezhetők.

És ezt csak az nem hiszi, a ki nem látta és ki nem próbálta, hogy mily jól jön ki, hogyha általa választott pamutból harisnyát kötött a

nagy-enyedi kir. országos fegyintézeti harisnyakötő-gyár intézőségénél

ki már azon kedvező helyzetbe van, hogy rövid fennállása óta több mint 1000 elismerő levéllel rendelkezik.

RÉSZLETES ÁRJEGYZÉK:

Férfi harisnyák:	Női harisnyák:	Gyermek harisnyák:
Egy pár közönséges férfi harisnya . . . 13—14 kr.	Egy pár női közönséges nagys. harisnya 15—16 kr.	Egy pár fiu vagy leány harisnya . . . 10—13 kr.
Egy nagy férfi harisnya 15 „	Egy pár női nagyobb harisnya 18 „	Egy pár fiu v. leány térd harisnya 14—18 „
Egy térd férfi harisnya 20—25 „	Egy pár női térd harisnya 20—26 „	Egy pár gyermek patent (nadlis) harisnyakötés az árakat 2—5 kr. emeli.
	Egy pár női vagy férfi seiyem harisnya kötés az árakat 5—10 kr. emeli.	

Minden harisnya fejelés általában 10 kr. — A dupla sarok és orr-kötés 3—4 krajczárral drágább.

Minta és anyagot a megrendelő fél köteles küldeni.

A tekintetes intézőségnek.
A harisnyák megérkeztek, gyors és rendszeres elkészítésükért nem mulasztatom el, hogy megelégedésemet ne nyilvánítsam. Örömmel fogom rokonaimnak és ismerőseimnek ajánlani mint üdős intézményt.
Nagyraecsesülésem nyilvánítsával maradtam tisztelettel
Vilya, 1894. febr. 6
Somogyi.
Adamecz Erzsi.

Tisztelt uram!
Mintán próba megrendelésemmel igen meg voltam elégedve. — egész bátran ajánlhatom minden barátomnak, kérem ismét e nagyobb küldeményt stb.
Gyomán, 1894. febr. 28. tisztelettel
Özv. Hatvani Sándorné.

A nagy-enyedi kir. orsz. fegyintézeti harisnyakötő-gyár intézőségének.
Ujból küldök 14 pár harisnyát. A multkori küldeménynyel igen meg vagyok elégedve és fogom ismerőimnek ajánlani
Somogyi Sándorné.
U. p. Hatvan N. Telek, 1894. febr. 12

A fegyintézet kötsző-gyár tekintetes igazgatóságának Nagy-Enyeden.
Tegnap postával kaptam meg a harisnyákat. Örömmel hozom becses tudomására, hogy

a munkával teljesen meg vagyok elégedve és biztosítottam a tekintetes igazgatóságát, hogy jövőre is, ha szükségem lesz harisnyákra, még az utakat is ott fogom megrendelni és ismerőseimnek is melegen ajánlani.
Pusztá-Heken, 1894. január 19. én.
Hazafiai tisztelettel
Hajdu József.

A tekintetes kötsző-gyár igazgatóságának Nagy-Enyeden.
Egy barátom által a kötsző-gyár felől érte szüle, küldök itt 20 kilogramm 30 deka gyapotot stb.
Miskolcz, 1893. deczember 13.
Weltner Sándor.

A tekintetes felügyelőségnek Nagy-Enyeden.
Bakosay Zsigáné ő nagyságától értesülve, bátor vagyok egy esomó fuzekelit fejelés végett küldeni.
Somogy-Jád, 1884. február 23.
teljes tisztelettel
Pete Sándorné.

A nagy-enyedi kir. orsz. fegyintézeti kötsző-gyár intézőségének.
A harisnyákat megkaptam és ohajtottam megelégedésemet kifejezni mind a gyors elkészítésért, mind pedig a munka rendes kiviteléért.
Debreczen, 1894. február 14.
Tisztelettel
Dr. Nagy Lajosné.

Tekintetes Igazgatóság!
A harisnya küldeményt megkaptam Fogadja ezuttal forró köszönetünket a pontos kitünő munkáért.
Budapest, 1894. június 3. tisztelettel
Gyurmauné.

A nagy-enyedi kötsző-gyár igazgatóságának.
Mint hogy az itt kötött harisnyák tartósságáról és a jó munkáról annyira dícséretet hallottam, magam is meggyőződést éhajtok arról szerezni.
Szepsi-Szentgyörgy, 1894. február 5.
kiváló tisztelettel
Dr. Daday Vilmosné.

A fegyintézet kötsző-gyár tekintetes intézőségének Nagy-Enyeden.
A részemre kötött harisnyával nagyon meg vagyok elégedve s ezennel is fogom kérni ezen pamutból annyit kötni, a menyit az kiad.
N. Kinizs, 1893. decz. 12. Tisztelettel
U. p. Abauj László.
Tompa Miklósné.

A harisnyakötő-gyár tekintetes intézőségének Nagy-Enyeden.
A küldött harisnyák birtokában azokkal teljesen meg vagyok elégedve
Lengyeltoói, 1894. február 10.
teljes tisztelettel
Hoffmann Géza.

Tisztelt Igazgatóság!
Mivel az előbbi harisnyák fejelésével tökéletesen meg voltam elégedve, mellékelve küldök stb.
Pongráczfalva, 1894. november 10.
U. p. Mindszent. Kiváló tisztelettel
Özv. Jekelfalussy Etelka.

Tisztelt Igazgató ur!
Mint már több ízben, ugy most is küldöm a pamutot stb.
Budapest, 1894. február 14.
Tisztelettel
Belesák Kálmánné.

Tek. orsz. fegyintézet üzleti igazgatóságának Nagy-Enyed.
A harisnyákat ma megkaptam és igen meg vagyok elégedve
Jász-Apáti
Seipides Józsefné.

tanác
hog
„m
töb
rem
neve

egy
mely
szere
tal a
mébe
tudor
veltsé
démia
az al
alapít
fias
nyilat
közgy
theolo
felelő

szemé
papké
iskola
zetéb
lozsvá
akadém
talmat

magya
nek n
zett, v
zetet
názium

Illatár
Haldok
Móta
A picz
„Víz
Tárogat

Haszlat
Oly vég
A hal
Fénytel
Zokog
Édes k

Hull a
A lány
Billeget
S a cs
Alómd
Kövek

Vioják
„Arany
A cár
A lány
Késik
Jaj! h

Meggy
Hozták